

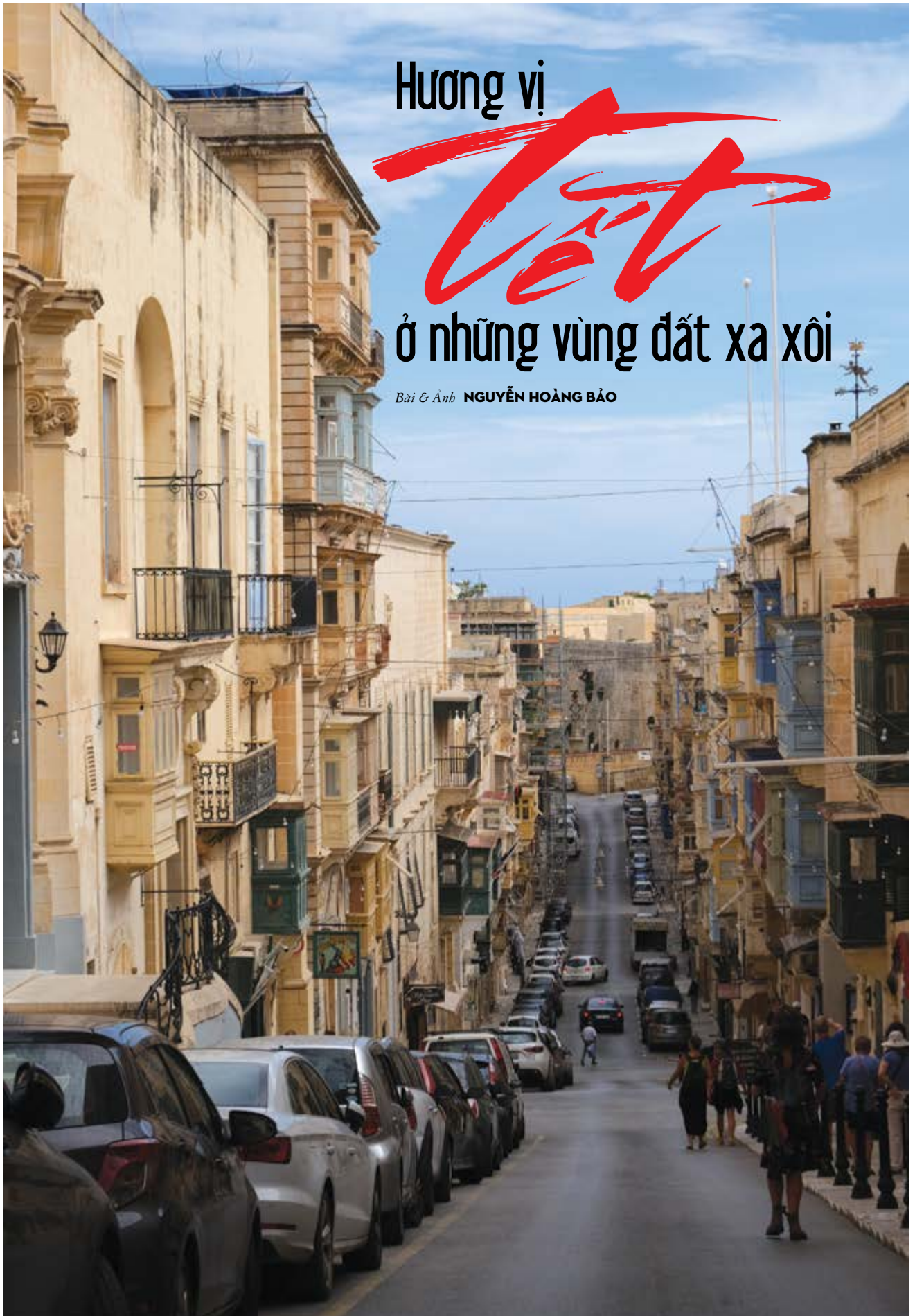
TẾT XA XỨ

Hương vị

Tết

ở những vùng đất xa xôi

Bài & Ảnh NGUYỄN HOÀNG BẢO

Nhiều cái Tết liền, tôi đều rong ruổi trên một hành trình khám phá nào đó. Khi lang thang giữa vùng đất lạnh giá ở Bắc bán cầu, lúc lại thu mình ở một góc phố cổ, tận hưởng không khí Tết bên ly rượu vang đỏ. Đôi khi mơ màng nghe giọng của cô tiếp viên hàng không vắng vắng: “Happy Lunar New Year” trong thời khắc đón giao thừa trên một chuyến bay, hay vật vờ trong khoang nằm của một chuyến xe lửa đường dài xuyên qua vùng thảo nguyên hoang vắng.

Những hành trình ăn Tết xa quê tạo cho tôi cảm giác thật khó tả, vừa bồn chồn lo lắng, vừa trống vắng nơi xứ lạ. Bây giờ, việc ăn Tết xa nhà đã thành một “thói quen” và đôi khi mang lại cho tôi sự háo hức, đó là cảm giác đón chờ những câu chuyện mới, những con người mới ở vùng đất mà mình được trải nghiệm.

Tha hương như những thương nhân lạc đà ở Sheki (Azerbaijan)

Lang thang ở thủ đô Baku vài ngày, tôi lại rong ruổi đến miền đất phủ đầy tuyết, nơi lưu giữ những hình ảnh của một đô thị vùng núi nhộn nhịp năm nào của những đoàn thương nhân lạc đà trong hành trình tha hương vì sự sống. Tôi lại muốn nếm cảm giác như họ.

Sheki là một đô thị cổ nổi tiếng của Azerbaijan, nằm trên dãy Kavkaz. Nơi đây từng là điểm dừng chân quan trọng trên “con đường tơ lụa” với nhiều di tích hiện thân cho một đô thị sầm uất hàng nghìn năm trước. Thật ra, rất hiếm khi tuyết rơi ở thủ đô Baku, nhưng chỉ cần đi về hướng Tây 300 km, một khung cảnh cổ tích gợi nhớ đến câu chuyện về bà hoàng hậu từng mong con mình có làn da trắng như tuyết, môi đỏ như giọt máu đào dần mở ra trước tầm mắt.

Sheki dần xuất hiện với hình ảnh những ngôi nhà bằng gạch nung đậm màu cổ tích nằm nép mình bên những sườn núi tuyết. Bên trong thị trấn là những con phố cổ cuộn mình theo dòng suối nhỏ, những con dốc lót đá quanh co, tu viện nghìn tuổi trên đồi, cung điện nguy nga được tường thành bao quanh hay những khu chợ địa phương mang nhiều màu sắc của những chiếc thảm hay cuộn lụa mềm mại.

Khi đến Sheki, tôi định tìm nơi các thương nhân lạc đà năm xưa từng nghỉ lại sau một hành trình dài và tận hưởng không khí Tết xa quê ở đây. Nằm ngay trung tâm phố cổ, điều làm cho thị trấn này nổi tiếng hơn hết thảy là công trình caravanserai bằng đá, từng là chỗ dừng chân của đoàn lữ khách năm nào. Giờ đây nó là một khách sạn cao cấp phục vụ những

du khách muốn trải nghiệm một di tích hàng ngàn năm tuổi, thế nên giá phòng ở đây rất đắt đỏ, và tôi đành phải lủi hẹn với nơi này.

Không được “hưởng thụ” những dịch vụ xa hoa ở caravanserai, tôi đón Tết trong ngôi nhà của người Sheki bản địa tọa lạc trên một ngọn đồi. Ngôi nhà bằng gỗ của đôi vợ chồng già sống ở đây dựa vào thu nhập từ việc đón khách du lịch. Họ mời chúng tôi bữa cơm truyền thống với vài xiên thịt cừu nướng, một bát súp rau củ và những chiếc bánh mì tự làm. Chúng tôi nói chuyện rất lâu về Sheki, và việc đây là lần đầu tiên có một lữ khách đến từ Việt Nam. Họ mời tôi một quả lựu và nhắn nhủ: “Người ăn quả này trong ngày đầu năm mới sẽ gặp may mắn và sung túc như màu đỏ rực của quả lựu ở Sheki vậy”.

Những hòn đảo di sản giữa Địa Trung Hải

Từ lâu, tôi đã say mê những hòn đảo dọc quanh Địa Trung Hải bởi những câu chuyện lịch sử ngồn ngộn qua những di tích và những vùng nước trong xanh huyền hoặc hiếm nơi nào có trên thế giới. Tết năm đó, tôi lại lên đường khám phá châu Âu và dừng chân ở Malta đúng ngày đầu năm mới.

Malta là quốc đảo xinh đẹp nằm gần khu vực trung tâm vùng biển Địa Trung Hải, bao gồm 7 hòn đảo, trong đó Malta và Gozo là hai hòn đảo chính. Chiều dài của hòn đảo lớn nhất Malta là 27 km, bề ngang nơi rộng nhất tính từ phía đông sang tây là 16,5 km. Malta được coi là một trong những cái nôi cổ nhất của nền văn minh Địa Trung Hải. Được xây dựng từ năm 1566, toàn bộ thành phố thủ đô Valletta đã được UNESCO công nhận là Di sản thế giới vào năm 1980. Những con phố nhỏ hẹp trong lòng Valletta chứa đựng nhiều kiệt tác kiến trúc nghệ thuật mang đậm phong cách châu Âu cổ điển như những lâu đài mang xu hướng nghệ thuật độc đáo, những pháo đài và

những tòa nhà có từ thời Trung cổ, tàn tích ấn tượng của những kim tự tháp thời cổ đại và hơn 30 di tích thời tiền sử.

Tôi cùng một nhóm bạn trẻ từ Pháp và Ý lang thang cả ngày ở thủ đô Valletta. Các công trình kiến trúc mang phong cách Baroque, quần thể quảng trường, tượng đài, vườn, cảng biển... của thành phố nhỏ nhắn này đã hấp dẫn tôi. Anh bạn Louis hỏi tôi

phong tục tập quán truyền thống của người Việt Nam là gì? Tôi trả lời rằng, vào những ngày đầu năm, chúng tôi thường thăm hỏi, mừng tuổi và chúc Tết họ hàng, và nếu là trẻ con thì còn được người lớn lì xì may mắn đầu năm. Nói rồi, tôi lấy trong ví ra phong bao đỏ lì xì cho họ. Cả nhóm rất thích món quà này và không quên chúc tôi có một hành trình tốt đẹp trong những ngày sắp tới.

Chuyến xe bão táp trên cung đường Karakoram huyền thoại

Xưa kia, để thô hàng hóa từ Trung Quốc đến những vùng đất khác nhau trên thế giới, những đoàn lạc đà phải vất vả rông rần qua những dãy núi tuyết cao. Họ phải vượt qua hai đoạn đường nguy hiểm nhất để mang sản vật quý hiếm đến những đô thị phồn thịnh thời đó, một là cung Pamir hoang vắng đến rợn người, hai là cung đường heo hút hiểm trở Karakoram từ Pakistan đến thành phố Kashgar thuộc khu tự trị Tân Cương, Trung Quốc.

Nếu Pamir thăm thẳm giữa một không gian cô tịch, Karakoram lại thử thách những kẻ gan lì, chẳng biết sợ là gì khi độ hiểm nguy từ cung đường đôi khi lấy mạng người mà không hề báo trước. Để trải nghiệm cung đường có một không hai này, tôi “đánh liều” mua chiếc vé xe buýt địa phương một chiều từ Rawalpindi đến thung lũng Hunza, vì nhà xe không bán cho chiều ngược lại. Thời tiết vùng này rất bất thường, không biết xe có khởi hành trở về Rawalpindi đúng hạn hay không!

Chuyến xe khởi hành vào lúc 21 giờ hằng ngày và nếu thời tiết tốt sẽ đến Hunza vào 18 giờ ngày hôm sau, với đoạn đường gần 700 km. Nhà xe buộc tôi phải photo hộ chiếu và visa để nộp cho những chốt an ninh vì cung đường này nằm trong khu vực tự trị Kashmir còn nhiều bất ổn. Xe chuẩn bị lăn bánh, một người mặc thường phục trên tay cầm chiếc camera nhỏ quay nhanh từng khuôn mặt khách. Anh bạn Pakistan giải thích, do đất nước còn nhiều bất ổn nên nhà xe, và đôi khi là cảnh sát, sẽ lưu giữ hình ảnh của khách để đảm bảo nhân thân của họ khi có những chuyện bất trắc xảy ra. Tôi toát mồ hôi khi nhìn cây súng sừng nòng dài thường trực bên cạnh vô lăng của bác lái xe.

Tôi nhớ, đấy là đêm giao thừa, bầu trời màu xám khói do nhiều mây báo hiệu thời tiết đông đánh thường xuyên ở khu vực này. Xe chạy với tốc độ khá nhanh cho đến rạng sáng hôm sau, rồi dừng lại bên một nhà trọ ven đường cho tài xế nghỉ ngơi, chờ trời sáng để bắt đầu bước vào cung đường đèo Khunjerab hiểm trở. Khi mặt trời vừa ló dạng, tài xế đã giục khách lên xe vì nghe nói những cơn mưa nhỏ bắt đầu rơi ở phía trước. Chặng đi, tôi

khá may mắn vì đến Hunza đúng lịch trình nhưng chặng về thật sự là đầy rủi ro khi hàng loạt xe phải quay đầu trở về Gilgit khi chỉ chạy được nửa ngày và chờ những đội xe cứu hộ của chính phủ đến giải cứu. Karakoram đã bị phong tỏa hoàn toàn do hàng trăm tảng đá to đến vài chục tấn chắn ngang. Tôi đã ở lại Hunza thêm hai ngày nữa để chờ đợi Karakoram được lưu thông khi những cơn mưa tuyết thôi gầm gừ.

Đoạn đường về tôi quyết định quá giang Shazon, một tài xế lái xe đường dài 28 tuổi ở Islamabad, trên một chuyến xe sắc màu thắm đẫm những câu chuyện văn hóa của Pakistan. Shazon đã tâm sự rằng: “Cô ấy (chiếc xe tải) tên là Anum, có nghĩa là phúc lành. Đối với những tài xế chạy đường dài trên cung đường Karakoram, chiếc xe như là

ngôi nhà. Vì thế những gì đẹp nhất, độc đáo nhất, tôi sẽ trang hoàng cho ngôi nhà của mình. Bạn thấy đấy, từ bánh xe, nóc xe, gầm xe và cả thân xe đều khoác lên mình những họa tiết huyền bí. Nó bảo chứng cho sự chở che, may mắn khi công việc của chúng tôi luôn chứa đựng những hiểm họa hằng ngày”.

Những ngày ở Karakoram là những ngày năm mới xa quê mà tôi sẽ không thể nào quên trong hành trình lang thang gió bụi của mình. Và ở đâu đó trong tim, tôi vẫn luôn mang theo vị Tết quê nhà làm hành trang để sưởi ấm mình trong những ngày băng giá, độc hành. 🌸

Những lưu ý khi đi du lịch nước ngoài vào dịp Tết Nguyên đán

Bạn phải book vé máy bay và dịch vụ trước, vì đây thường là thời gian cao điểm du lịch.

Nhớ mang theo các loại mít, kẹo, bánh tét hoặc bánh chưng truyền thống được hút chân không. Tuy nhiên, bạn cũng nên lưu ý luật lệ khi mang thực phẩm vào một quốc gia nào đó.

Mang thêm áo ấm nếu bạn trải nghiệm ở những vùng đất lạnh giá.

Chuẩn bị những bao lì xì đỏ với những tờ tiền giấy mệnh giá nhỏ để “lì xì” cho những vị khách địa phương hay những bạn đồng hành.

Lưu trữ những bài hát Tết để có thể nghe trong đêm giao thừa.

Tet Flavours in Distant Lands

For the last few Tet holidays, I have traveled on journeys of discovery. Sometimes I wander the cold lands of the Northern Hemisphere, sometimes I nestle myself into a corner of an old town, enjoying the Tet atmosphere with a glass of red wine. Sometimes I dreamily hear a flight attendant's voice echoing: "Happy Lunar New Year" while celebrating New Year's Eve on a flight or struggling in a sleeping compartment of a long-distance train crossing a remote steppe.

Text & photos **NGUYEN HOANG BAO**

The journeys to celebrate Tet away from home brings me indescribable feelings of both anxiety and emptiness in a strange land. Now, celebrating Tet away from home has become a “habit” and sometimes brings me excitement, which comes from the feeling of waiting for new stories and new people in the land I’ve just experienced.

Nomadic like camel traders in Sheki (Azerbaijan)

After a few days of strolling around the capital of Baku, I hit the road again to a snow-covered land, where images of a bustling mountain city from another time are preserved by groups of nomadic camel traders for the sake of their lives. I wanted to experience how they feel.

Sheki is a famous ancient town of Azerbaijan, located on the Caucasus Mountains. This place was once an important stop on the “Silk Road” with many relics representing a bustling city from thousands of years ago. Actually, it rarely snows in the capital city of Baku, but just 300 km to the west, a magical scene reminiscent of the fairytale where the queen wished for her child to

have skin as white as snow and red lips slowly appeared in front of my eyes. Sheki gradually emerged with images of enchanting baked brick houses dotting snowy mountain slopes. Inside the town are ancient streets that wind along small streams, stone-lined slopes, thousand-year-old monasteries on hills, magnificent palaces surrounded by walls, and colorful local markets featuring soft carpets or silk rolls.

When I arrived in Sheki, I intended to find the place where old camel traders would rest after a long journey to enjoy Tet away from home. Located right in the heart of the old town and also what this town is most famous for, is the stone caravanserai, which was once a stop-over for caravans. Now it’s a high-end hotel that caters to tourists wishing to experience a thousand-year-old relic. This fact also makes the room rates here incredibly pricey, so unfortunately I had to miss this experience.

Not being able to “enjoy” the luxurious services at the caravanserai, I celebrated Tet in the house of the indigenous Sheki people located on a hill. The wooden house of the elderly couple living here relies on income gained from welcoming tourists. They invited

us to a traditional meal with a few grilled lamb skewers, a bowl of vegetable soup and homemade bread. We talked at length about Sheki, and how this was the first time a traveler had come from Vietnam. They offered me a pomegranate and said: “The person who eats this fruit on the first day of the new year will have luck and prosperity like the bright red color of the pomegranate in Sheki.”

Heritage islands in the middle of the Mediterranean Sea

For a long time, I have been fascinated with the islands along the Mediterranean because of the historical stories woven through the monuments and the illusory clear blue waters that are rarely found anywhere else in the world. That New Year's Eve, I set out to explore Europe again and stopped in Malta and on the first day of the Lunar New Year.

Malta is a beautiful island nation located near the central Mediterranean Sea, which includes 7 islands, of which Malta and Gozo are the two main islands. The length of Malta's largest island is 27 km, the width of the widest place from east to west is 16.5 km. Malta is considered as one of the oldest cradles of Mediterranean civilization. Built in 1566, the entire capital city of Valletta was recognized by UNESCO as a World Heritage Site in 1980. The narrow streets in the heart of Valletta contain many artistic architectural masterpieces of the Classic European style such as castles with unique artistic trends, fortresses and buildings dating back to the Middle Ages, impressive ruins of ancient pyramids and more than 30 prehistoric monuments.

I and a group of young people from France and Italy wandered all day in the capital Valletta. With Baroque-style architectural works, the complex of squares, monuments, gardens, seaports... of this small city fascinated me. My friend Louis asked me what are the traditional customs of Vietnamese people? I replied that, on the first days of the new year, we often visit, congratulate and present our Tet wishes to relatives, and if we are children, we also receive lucky money from adults at the beginning of the year. Having said that, I took out a red envelope for them from my wallet. The whole group rather enjoyed this gift and did not forget to wish me a good journey in the coming days.

Stormy car ride on the legendary Karakoram road

In the past, to carry goods from China to different parts of the world, camel caravans had to struggle through tall snowy mountains. They would cross the two most dangerous roads to bring rare products to the prosperous cities of that time. One was desolate Pamir route, the other was the dangerous Karakoram road that links Pakistan to the city of Kashgar belonging to Xinjiang Autonomous Region, China.

If Pamir is deep in a lonely space then Karakoram challenges those who are brave and fearless when the dangers of the road claim people's lives without warning. To experience this one-of-a-kind route, I "risked" buying a one-way local bus ticket from Rawalpindi to Hunza Valley, because the bus company did not sell return tickets. As the weather in this area was especially unpredictable, I didn't know if the bus would make it to Rawalpindi in the first place!

The bus departs at 9:00 pm every day, and if the weather is good, it will arrive in Hunza at 6:00 pm the next day, with a distance of nearly 700 km. The bus company forced me to photocopy my passport and visa to submit to security checkpoints because this road is located in the volatile Kashmir autonomous region. When the car was about to head out, a person in civilian clothes held a small camera in his hand and quickly filmed each passenger's face. The Pakistani friend explained that was because the country is still unstable so the bus company, and sometimes the police, will keep pictures of customers to verify their identity when unexpected things happen. I sweated when I looked at the long-barreled gun that was always standing next to the driver's steering wheel.

I remember, it was on Lunar New Year's Eve, the sky was smoky gray with clouds, signaling the common unpredictable weather in this area. The car sped down the road until dawn, then stopped at a roadside inn for the driver to rest, waiting for the day to clear up to enter the dangerous Khunjerab pass. When the sun had just risen, the driver urged passengers to get in the car because he heard that light rain was starting to fall ahead. On the first leg, I was quite lucky because I arrived to Hunza on schedule, but the return leg was really risky when a series of cars had to turn back to Gilgit after traveling for half a day then having to wait for the government's rescue vehicle teams to arrive. Karakoram was completely blocked by hundreds of rocks up to several dozen tons in size barricading the way. I stayed in Hunza for two more days waiting for the Karakoram to clear when the sleet stopped roaring.

On the way home, I decided to hitchhike with Shazon, a 28-year-old long-distance driver in Islamabad, on a colorful bus steeped in Pakistani

cultural stories. Shazon confided: "Her (the truck) name is Anum, which means blessing. For long-distance drivers on the route of Karakoram, the car is like a home. Therefore, I will decorate my house with the most beautiful and unique things. You see, the wheels, roof, chassis and body of the car are covered in mysterious patterns. It guarantees protection and luck when our work contains daily dangers."

My days in Karakoram were Lunar New Year days spent away from home that I will never forget along my journey of wandering. And somewhere in my heart, I always carry the taste of Tet from my hometown as luggage to warm me on cold, lonely days. 🌸

Things to note when traveling abroad during Lunar New Year

You must book air tickets and services in advance, because this is often peak travel time.

Remember to bring traditional vacuum-sealed jams, candies, banh tet or banh chung. However, you should also pay attention to the laws when bringing food into certain countries.

Bring extra warm clothes if you plan to experience cold areas.

Prepare red envelopes with small denomination notes to give "lucky money" to local guests or fellow travelers.

Store Tet songs so you can listen on Lunar New Year's Eve.

